

NORGES HØYESTERETT

Den 12. mars 2020 ble det av Høyesteretts ankeutvalg med dommerne Bull, Ringnes og Falch i

HR-2020-543-U, (sak nr. 20-039261STR-HRET), straffesak, anke over kjennelse:

Påtalemyndigheten

(politiadvokat Kjersti Brandtsegg Moe)

mot

A

(advokat Tore Angen)

avsagt slik

K J E N N E L S E :

- (1) Saken gjelder videre anke over kjennelse om fortsatt varetektsfengsling av en mindreårig etter at hovedforhandlingen er påbegynt.
- (2) A, født 00.00.2003, er siktet for flere brudd på straffeloven § 328, jf. § 327, jf. § 15, straffeloven § 327, jf. § 15, straffeloven § 322, jf. § 321, jf. § 15, straffeloven § 327, jf. § 16, jf. § 15, straffeloven § 254, jf. § 15 og straffeloven § 321.
- (3) Siktede har vært varetektsfengslet siden 9. desember 2019. Hovedforhandling i straffesaken begynte i Sør-Trøndelag tingrett 18. februar 2020. Dom er ikke avsagt.
- (4) Den 27. februar 2020 begjærte forsvarer siktede løslatt under henvisning til at tidsfristen skulle utløpe 28. februar 2020.
- (5) Sør-Trøndelag tingrett avsa 28. februar 2020 kjennelse, hvor det ble bestemt at A kan holdes varetektsfengslet inntil annet blir bestemt av påtalemyndigheten eller retten, men ikke ut over 6. mars 2020.
- (6) Påtalemyndigheten anket avgjørelsen. Påstanden var at siktede kunne holdes fengslet inntil dom er avsagt, jf. straffeprosessloven § 185 første ledd siste punktum, subsidiært i to nye uker. Også siktede anket avgjørelsen, med påstand om løslatelse.
- (7) Frostating lagmannsrett avsa 3. mars 2020 kjennelse med denne slutningen:

«A, født 00.00.2003, kan holdes i varetektsfengsel inntil annet blir bestemt av påtalemyndigheten eller retten, men ikke ut over 13. mars 2020.»

- (8) *Påtalemyndigheten* har anket kjennelsen til Høyesterett og gjort gjeldende at lagmannsretten har tolket straffeprosessloven § 185 uriktig. Siktete kan holdes fengslet frem til dom er avsagt, jf. § 185 første ledd siste punktum, uten hinder av § 185 andre ledd.
- (9) A har gjort gjeldende at tingrettens og lagmannsrettens tolking av straffeprosessloven § 185 er riktig.
- (10) *Høyesteretts ankeutvalg* bemerker at utvalget kan prøve lagmannsrettens lovtolking, jf. straffeprosessloven § 388 første ledd nr. 3.
- (11) Av straffeprosessloven § 185 første ledd fremgår at når retten beslutter å fengsle en siktet, skal retten samtidig fastsette en tidsfrist. Fristen skal være så kort som mulig og må ikke overstige fire uker. Ved forlengelser kan det på nærmere vilkår settes en lengre frist. Deretter heter det i § 185 første ledd siste punktum og i andre ledd:

«Er hovedforhandling påbegynt når siktete blir fengslet eller når fengslingsfristen løper ut, kan siktete holdes fengslet inntil dom er avsagt.

Er den siktete under 18 år, skal fristen være så kort som mulig og ikke overstige to uker. Den kan forlenges ved kjennelse med inntil to uker av gangen.»

- (12) Ordlyden gir ikke et helt klart svar på om mindreårige, i tilfelle hovedforhandlingen er påbegynt når fengslingsfristen utløper, kan holdes fengslet inntil dom er avsagt. Det er klart at § 185 andre ledd forkorter fristen på fire uker i første ledd ned til to uker når siktete er mindreårig, og at to-ukers fristen ikke kan utvides. Men det er ikke like klart at andre ledd også fraviker særregelen om fortsatt fengsling inntil dom er avsagt. Andre ledds absolutte utforming trekker likevel i retning av at det ikke i noe tilfelle er anledning til å gjøre unntak fra kravet om at mindreårige kan fengsles for bare to uker av gangen.
- (13) Spørsmålet er ikke direkte berørt i lovforarbeidene og heller ikke avgjort i tidligere høyesterettspraksis.
- (14) Straffeprosessloven § 185 andre ledd ble tilføyd ved lovendring i 2012. Foranledningen var at barnekonvensjonen artikkel 37 bokstav b burde gjennomføres på en tydeligere måte. Lovutvalget som foreslo bestemmelsen, uttalte i NOU 2008:15 punkt 9.3.2:

«Ved hyppig prøving av om varetektsfengsel fortsatt skal benyttes, ønsker utvalget å sørge for en stadig påminnelse både til påtalemyndigheten og til domstolen om at varetektstiden skal gjøres kortest mulig. Utvalget er oppmerksomt på at prøving hver annen uke kan være ressurskrevende, særlig i saker der det fra starten av er klart at siktete vil bli holdt i varetekt i en viss tid. Utvalget er imidlertid av den oppfatning at slik prøving vil legge press på påtalemyndigheten til å prioritere saken, for å få en raskest mulig etterforskning og påtalemessig avgjørelse, eller til å finne alternativer til varetektsfengslingen. ... Ved at barnevernet er pliktig til å møte til fengslingsmøtet, se punkt 9.2.3 ovenfor, mener utvalget at forslaget også vil legge press på barneverntjenesten for å finne alternative løsninger til varetektsfengsling.»

- (15) Departementet sluttet seg til dette, og fremhevet i Prop. 135 L (2010-2011) punkt 7.6.4 at hyppig prøving av varetektsfengslingens berettigelse «vil sikre at politiet og påtalemyndigheten prioriterer etterforskning i saker som gjelder barn, og at barnet ikke sitter unødig lenge varetektsfengslet».

- (16) Det fremgår at formålet særlig var å legge press på politiet og påtalemyndigheten på etterforskningsstadiet. Men det er samtidig klart at formålet rekker videre. Det var *også* et formål å hindre at barn sitter unødig lenge varetektsfengslet, å minne domstolene om at varetektstiden skal gjøres kortest mulig og å legge press på barneverntjenesten.
- (17) Ankeutvalget er i lys av dette brede lovformålet kommet til at straffeprosessloven § 185 andre ledd må tas på ordet. Fortsatt varetektsfengsling av barn må derfor besluttes av domstolene når fengslingsfristen er utløpt, selv om hovedforhandlingen da er påbegynt.
- (18) Dette innebærer at lagmannsrettens lovtolkning er riktig. Anken må derfor forkastes.
- (19) Kjennelsen er enstemmig.

S L U T N I N G

Anken forkastes.

Arne Ringnes
(sign.)

Henrik Bull
(sign.)

Ingvald Falch
(sign.)

Dokumentet er i samsvar med originalen:
Julie So-Man Ng